

РЕЦЕНЗІЇ

РЕЦЕНЗІЯ

НА ПІДРУЧНИК «ЕКОНОМІЧНА КІБЕРНЕТИКА» ДЛЯ СТУДЕНТІВ НАПРЯМУ ПІДГОТОВКИ «ЕКОНОМІЧНА КІБЕРНЕТИКА» ЗА РЕДАКЦІЮ ПРОФЕСОРА О. Ю. ЧУБУКОВОЇ

Людство вступило в нову епоху розвитку — побудову суспільства, орієнтованого на знання, що висуває нові вимоги до змін організації, регулювання та управління національним господарством.

Управління сучасною економікою вимагає нового підходу до прийняття рішень при плануванні. При цьому планування економічного розвитку має спиратися на дослідження суспільства як складної системи, в якій органічно поєднуються і багаторазово переплітаються різні соціально-економічні явища та процеси.

Зрозуміло, явища і процеси, які відносяться до економічної сфери життєдіяльності суспільства, завжди були пов'язані з іншими явищами суспільного життя. Актуальність розгляду цих взаємозв'язків у теперішній час визначається як масштабами й різноманітністю цих взаємозв'язків, так і створенням об'єктивних передумов для їх свідомого регулювання в інтересах усього суспільства.

Велика частина процесів соціально-економічного розвитку, зокрема тих, що здійснюються під контролем суспільства, ґрунтується на використанні ресурсів, що є продуктами економічної діяльності, або ресурсів, які можуть бути оцінені з економічної точки зору. Будь-які плановані процеси в суспільстві спираються на матеріальний базис суспільства, що включає в себе наявні матеріальні і трудові ресурси і накопичені знання. Ці ресурси допускають альтернативне використання. З іншого боку, реалізація проектів дозволяє застосовувати різні взаємозамінні ресурси. Це вимагає оцінки ефективності різних варіантів використання економічних ресурсів з точки зору суспільства в цілому.

Таким чином, методи дослідження кількісних зв'язків у процесах управління та загального інформаційного змісту цих процесів є предметом дослідження економічної кібернетики.

Особливого значення економічна кібернетика набуває саме зараз, у період переходу від індустріальної до інформаційної епохи побудови суспільства, орієнтованого на знання, в якому гранично невичерпний нематеріальний ресурс знання, як істинного відбиття дійсності (минулої, сучасної та майбутньої) в мисленні людей, відіграє провідну роль у розвитку суспільства. Природно очікувати від такого суспільства наявності механізмів протидії фінансово-економічним кризам, цивілізованого вирішення проблем співіснування надбідності та надбагатства, дефіцитності ресурсів, конкуренції, партнерства та співробітництва

в умовах ринкової економіки та ін. Створення таких механізмів потребує застосування притаманних економічній кібернетичі методів і моделей.

Економічна кібернетика — це синтетичний науковий напрямок, що охоплює різноманітні застосування ідей та методів кібернетики як загальної науки про управління та зв'язок у системах різноманітної природи. Як синтетична наука економічна кібернетика синтезує в собі комплекс знань з обчислювальної техніки, економіко-математичних методів та моделей, інформатики, програмування, систем телекомунікацій та інших засобів перетворень інформації.

Необхідність підготовки фахівців з економічної кібернетики зумовлена потребою наявності в управлінському персоналі знань та навичок із системних досліджень, механізмів управління, теорії інформації, комп'ютерного економіко-математичного моделювання, що дозволяє зробити цей персонал здатним оптимізувати функціонування складних соціально-економічних систем.

Підручник з економічної кібернетики, підготовлений колективом авторів за редакцією професора О. Ю. Чубукової, написаний відповідно до нормативної освітньо-професійної програми підготовки фахівців напряму «Економічна кібернетика» галузі знань «Економіка та підприємництво», затвердженої Міністерством освіти і науки України.

Структура підручника чітка: визначено зміст та обсяг обов'язкових для засвоєння теоретичних відомостей, окреслено логіку і послідовність їх засвоєння студентами відповідно до вимог навчальної програми. Належний науковий рівень викладу теоретичного матеріалу вдало поєднується з його доступністю.

Підручник складається з трьох розділів. У першому розділі розглядаються об'єкт і предмет економічної кібернетики, а також понятійні категорії, а саме: система, моделювання, інформація, управління, економічна система.

У другому розділі відображені проблеми, принципи, методи, моделі та процедури аналізу й синтезу економічних систем.

Третій розділ присвячено дослідженню процесу оптимізації економічних систем, у тому числі проблемам оптимізації, теорії оптимальних систем, методам розв'язання задач на умовний екстремум, багатокритеріальній та багаторівневій оптимізації, моделям і методам оптимізації процесів у економіці.

У цілому підручник «Економічна кібернетика», підготовлений авторським колективом, написано у чіткій структурній і логічній послідовності, що відповідає сучасним вимогам до навчальної літератури.

Рецензований підручник має посприяти як ґрунтовному опануванню студентами теоретичних знань з економічної кібернетики, так і фор-

муванню власного світогляду з пізнання процесів оптимізації економічних систем.

Вважаємо, що підручник «Економічна кібернетика» може бути виданий і рекомендований для використання при підготовці студентів напряму «Економічна кібернетика» а також може бути корисний для аспірантів, викладачів, науковців.

В. В. Вітлінський,
*доктор економічних наук, професор,
завідувач кафедри економіко-
математичних методів
ДВНЗ «Київський національний
економічний університет
імені Вадима Гетьмана»*